

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

05.03.1973 tarih ve 584 karar sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasına bir bent eklenmesi hakkındaki İçtüzük değişikliği teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Hasan GEMİCİ

Hasan GEMİCİ
Zonguldak Milletvekili

GENEL GEREKÇE

1923 yılında laik, demokratik Cumhuriyetin kuruluşu ile büyük bir sosyal ve siyasi dönüşüm yaşayan Türkiye Cumhuriyeti kadın-erkek eşitliğinin sağlanması konusunda benzersiz bir deneyime sahip ülkelerden biridir. Bu dönemde kadının kamusal alana katılımını devlet eliyle destekleme, yasal alanda radikal değişiklikler ve ayrımcı gelenek ve değerlerin dönüştürülmesi kadın-erkek eşitliğini sağlamanın temellerini oluşturmuştur. Eğitimin ve öğretimin birleştirilmesi, Kıyafet Devrimi, Türk Kanunu Medenisinin kabulü, kadınların seçme ve seçilme hakkının tanınması ve daha pek çok değişiklik, kadınları genç Cumhuriyetin kurucuları ve eşit yurttaşları konumuna yükseltmiştir. Dolayısıyla, Türkiye 1930 ve 40'lı yıllarda o dönem için oldukça gelişkin sayılabilecek bir eşitlik standardını yakalamayı başarabilmiştir.

Ancak, bu hızlı gelişmeler 1960'lı yıllarda batı dünyasında eşitliği hedefleyen değişim ve dönüşümü yakalamada yetersiz kalmış, tüm kazanımlara rağmen Türkiye'de yasalarda yer alan ve zamanına göre eşitlikçi hükümler taşıyan düzenlemelerin hayata geçirilebilmesi çoğunlukla mümkün olamamış, kamusal ve daha çok özel alandaki eşitlik talepleri ancak 1980'li yıllarda sesini yeniden duyurmayı başarabilmiştir. Türkiye'de halen, üç kadından biri okuma yazma bilmemekte, kadınların eğitim düzeyleri bölgeler ve kırsal-kent itibarıyla büyük farklılıklar göstermektedir. Kadın sağlığı temel bir sorun alanı olarak varlığını sürdürmektedir. Kadınlar karar mekanizmalarında eşit sayı ve güçte temsil edilememekte, ekonomik kaynaklara erişememe sorununu derinliği yaşamaktadırlar.

Tüm bu olumsuzlukları gidermenin yollarından biri eşitlik çabalarının kurumsallaşmasıdır. Bu nedenle Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), Pekin Eylem Platformu ve diğer Birleşmiş Milletler belge ve dokümanları eşitliğe yönelik çabaların kurumsallaşmasını öngörmektedir. Bu çerçevede, bir çok ülke kamu örgütlenmesi içinde kadın sorunlarına yönelik olarak çalışan bir organ ile yetinmemiş, ulusal mekanizmaları çeşitlendirme yoluna gitmiştir. Örneğin İngiltere'de ulusal mekanizmayı, kadın birimi, kadın konusundan sorumlu iki bakan, ve Kabine Alt Komitesi oluşturmaktadır. Eşit Fırsatlar Komitesi ise farklı bir yapılanma ile ulusal mekanizmanın unsurlarından birini oluşturmaktadır. Çeşitli kademelerde örgütlenmiş ulusal mekanizmaların yanında Kuzey Ülkeleri Bakanlar Kurulu özel olarak kadın-erkek eşitliği bakış açısını işgücü piyasası politikalarına ve gençlik politikalarına yerleştirme çalışmaları yapmaktadır.

Bu bağlamda, 20. dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kurulan ve Türkiye'de bir ilki oluşturan Kadının Statüsü Araştırma Komisyonu çalışmaları büyük bir önem arz etmektedir. Söz konusu Komisyon çalışmaları sonucunda yayınladığı raporda CEDAW'a konulan çekincelerin kaldırılması; toplumsal cinsiyet eşitliğinin tüm plan ve politikalara yerleştirilmesi; eğitim, istihdam ve politik alanlarda kadının güçlendirilmesi için özel önlemler alınmasını, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonunun kurulmasını tavsiye etmiştir.

Türkiye CEDAW'ın 15 inci ve 16 ncı maddelerine koyduğu çekinceleri kaldırmıştır. İç hukukumuzda yapılması gereken değişiklikler hususunda Türk Medeni Kanunu Tasarısı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilmesi önemli bir adımın atılmış olduğuna işaret etmektedir. Bu olumlu gelişmelerin hızla sonuca ulaştırılması ve yeni adımların atılabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde daimi bir Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonunun bulunması gerekmektedir.

Türkiye’de kadının hukuki, ekonomik, sosyal ve siyasal konumunu, cinslerarası eşitsizliğe yol açan faktörleri ve alınabilecek önlemleri ortaya koymak, CEDAW’ın tam anlamı ile hayata geçirilebilmesini sağlamak için gerekli yasal düzenlemeleri yapmak, ve T.B.M.M.’de kadın-erkek eşitliğini sağlamak üzere gerekli önlemleri saptamak amacı ile bir Kadın Erkek Eşitliği İzleme Komisyonu’nun kurulmasının gerekli ve yararlı olacağı düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin mevcut Komisyonlarına ilave olarak 17. Komisyonunun Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonu adı ile kurulması düzenlenmiştir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ İÇTÜZÜĞÜNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA TEKLİF

Madde 1- 05.03.1973 tarih ve 584 karar sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünün 20 nci maddesinin 1 inci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“17. Kadın-Erkek Eşitliğini İzleme Komisyonu”

Madde 2- Bu İktüzük yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu İktüzük Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yürütölür.

